

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economien.

Va esi Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Locuinti'a Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

o in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . . . 15 fl.

Pentru Romanii'a:
1 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbra'le pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu esemplariu costã 10 cr.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei represintantiloru, tienuta in 7 diecemvre.

Presiedinte: S. Gajzágó; notariu: S. Bujanovics.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei trecute si cetirea mai multoru scrisori, Emericu Zsarnay adreseza ministrului financiiloru una interpelatiunea pentru pretiulu sarei, carele s'a urecatu in unele tienuturi chiaru in contr'a legi sancțiuni.

Almássy se plange, ca unele interpelatiuni ajungu tardfu la cunoscuti'a ministeriului. Roga pre presiedinte se comunice aceta interpelatiune inca asta-di respectivului ministru.

Ordinea dfilei: Culegerea bileteloru de voturi pentru comisiunea ce se va esmite in afacerea controlarei detorieloru pendinti comuni.

Iuliu Nyáry incunoscintieza, ca casa magnatiloru a primitu cu cate-va modificatiuni proiectulu de lege relativu la reciprocitatea interconfesiunale.

Notariulu cetesce proiectulu de lege despre imprumutulu Pestei. Camer'a lu-primesce, votarea definitiva va urma dupa a media-di.

Urmeza motiunea lui Bobory despre incompatibilitate, cetindu-se totodata si motiunea lui Nyáry, ca oficialii alesi de deputati se renuncie au calitatii loru de deputati au calitatii de oficiali. Comisiunea centrale o primesce in principiu. Ministeriulu va ave a substerne in sesiunea viitoria unu proiectu de lege relativu la deplin'a regulare a acestei afaceri.

Vorbira in objectu Bobory, Nyáry, Deák, Tisza, Pulszky, Berzenczey, Eötvös, Simonyi, Halász, Horváth, Várady, Schwarz si Kurtz.

B. Iuliu Nyáry anuncia, ca casa de susu a primitu proiectele de resolutiune in caus'a linee ferate Székesfehérvár Graczi si a conventiunei cu Suitier'a.

Siedinti'a se va continua dupa a media-di.

Siedinti'a camerei represintantiloru tienuta in 7 diecemvre dupa a media-di.

Presiedinte: Gajzágó; not.: Mihályi. D'in partea regimului: Horváth, c. Festetics, b. Eötvös, Lónyay.

Ministrulu Horváth retrace proieptulu presintatu in caus'a regularei cercului de aptivitate a tribunalului militariu, fiindu-cã studiarea aceluia recere tempu mai indelungatu. (Aprobãri.)

Apoi se enuncia rezultatulu votarei facute asupr'a membriloru comisiunei esmise in caus'a controlarei detorieloru pendinti de statu: c. Lupu Bethlen, L. Bezerédj, F. Pulszky, Wodjaner membri ordenari, ér' Zichy sen. si B. Sztányai suplenti.

Em. Ivánka, interpeleza pe ministrulu comercialu in obieptulu desfiintiarei comunicatiunei postale intre Caloci'a si Keeskemét.

Min. Gorove responde, ca guvernulu fu silitu a oprì pre unu tempu cursulu comunicatiunei postale intre Caloci'a si Keeskemét in interesulu averei statului si a singurateciloru, ca-cu securitatea publica in partile amintite este forte amenintata (de hoti). Daca securitatea se va potè restitui deplinu, atunci comunicatiunea postale in partile respective ér' se va porni.

Ivánka ar' dorì, ca comunicatiunea se nu se intrerumpa sub neci una conditiune, ci statulu se trameta unu escadronu de soldati, pentru a sustienè securitatea comunicatiunei.

Se votèza definitivu inprumutulu pre sém'a cetatii Pest'a.

Fr. Pulszky raporta despre canalulu de la Kereszthely, recumendandu a se esmite una comisiune noua, din membri, cari n'au facutu parte neci in planisarea neci in edificarea canalului d'in cestiune.

Apoi se continua pertratara proieptului de lege despre necompatibilitatea calitatii de deputatu cu portarea oficiiloru guverniali.

Vorbescu in cestiune: A. Szilády, Jul. Beniczky, Fr. Deák, Col. Tisza. In urma facunduse votare nominala, proieptulu comisiunei centrali

se primì cu 209 voturi in contr'a 115, si astu felu motiunea lui Nyáry cadu.

Apoi se primesce fãra oservatiune proieptulu referitoriu la prolongirea valorei puntului 30 d'in art. XXIII d'in 1868 si pentru anulu 1869.

Venindu la desbateru modificatiunile facute de casa magnatiloru in proieptulu despre regularea relatiuniloru confesiunali, dupa o scurta discussiune, se primesce cu majoritatea voturilor.

Urmeza la pertratara proieptulu de lege pentru scoterea legiloru austriace d'in valorea ce o au in Transilvani'a; si vorbescu in cestiune: c. D. Teleky, Hilibi Gál, M. Szábó si Bohatielu.

Apoi c. Andrásy face cunoscutu, ca maj. sa a santiunatu proieptele de legi despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, despre egala indreptatire, despre controlarea detorieloru pendinti de statu, despre procesele divortiali in casatoria micsta, si despre lini'a ferata nordica, — le presinta casei pentru a se publica.

Siedinti'a d'in 8 diecemvre a camerei represintantiloru, tienuta de la 9 ore a. am.

Presiedinte: Gajzágó, notariu: c. Ráday, d'in partea guvernului: Lónyay, Gorove.

Autenticandu-se protocolulu siedintiei trecute, presiedintele face cunoscutu, ca inchiajarea dietei presinti se va intempla in 10 diecemvre la 1 ora d. am.

Ministrulu Lónyay responde la interpelatiunea facuta de Zsarnay in caus'a neoservarei legiloru aduse despre manipularea sarei etc., apromitiendu, ca guvernulu se va ingrigi se nu se intemple abuzuri.

Zsarnay ar' dorì, ca guvernulu se aiba onorgia si capacitatea d'a escutu legile.

Patay intrèba, candu va capetã respunsu la interpelatiunile sale facute in caus'a gardei si a institutelor militari.

Gorove dice, ca ministrulu presiedinte i va responde dora in siedinti'a de adi.

Col. Ghyeczy interpeleza pe ministrulu comercialu, ca corespunsu-s'a dispusetiunei articlului VI d'in conventiunea vamala si comerciala, legata intre Ungari'a si Transilvani'a, in care se dice, ca naile ambeloru parti se aiba una si acea-si flamura, care pre langa insemnele (austriace) de pana acum va portã inca si cele ale Ungariei?

Respunsulu ministrului Gorove, ca pasii primi in obieptulu acestu-a s'au facutu si legea se va escutu, nu pre multiam pre interpelatoriu.

Zmeskál intreba pe ministrulu finantieloru, ca are de cugetu a infiintã oficie pentru manipularea sarei in comitatele: Árva, Liptou si Turotiu?

Ministrulu Lónyay responde, ca de cum-va va aflã de necesaria sporirea oficiiloru de sub intrebare, va face cu tota prompteti'a dispusetiunile recerute.

Apoi votandu-se prolongirea valorei §-lui 3 d'in art. XXIII 1868 pentru anulu 1869, se iè la pertratara si apoi cu putiene modificatiuni, se primesce regulamentulu casei.

Siedinti'a d'in 8 diecemvre a casei represintantiloru, tienuta de la 5 ore d. a.

C. Andrásy spune, ca, la initiatiua guvernului, aplicarea oficiiloru de honved d'in 1848, este dispusa prin legea, facuta de camera si santiunata de maj. sa.

Ionu Vállly intreba pe dnulu ministru presiedinte, ca ce intentiuni are guvernulu fatia cu institutul Ludoviecu?

C. Andrásy apromite, ca guvernulu, se va ingrigi despre institutele militari.

Iosifu Madarász iè cuventulu in caus'a motiunei, ce s'a facutu d'in partea colegiloru sei, si propune, ca acea se se strapuna dietei venitorie.

Presiedintele dechiara, ca proieptulu d'in cestiune se va strapune dietei venitorie.

Apoi se cetesce proieptulu de lege despre desdaunarea esilatiloru. La propunerea lui Csiky se reserva dietei venitorie.

Se cetesce motiunea facuta in obieptulu conchiamarei congresului baserecescu in partea romaniloru si a rusiloru gr. catolici.

Aloisiu Wlad: Onorable camera. Fiindu ca condeputatulu meu, carele a conceputu acestu proiectu de resolutiune, nu este de fatia, me sentu detoriu a rogã pre onorab. camera, ca se binevoiesca a transpune acestu proiectu de resolutiune, d'in cauzele amintite in d'insulu, la d. ministru alu culteloru pentru ca se faca dispusetiunile uliorie. Me rogu de aceta cu atãta mai vertosu, ca-cu onorabile camera, denegandu implenirea rogarei mele, ar' vatemã mai multu interesele Romaniloru de religiunea gr. cat. d'in Ungari'a si Transilvani'a si a le Ruteniloru, decatu a le celoru-l-alte confesiuni, ca-cu tote aceste au tienutu si tienu inca sinode seu congrese, si in tempulu mai de aproape d. ministru alu culteloru conchiamã chiaru si congresulu israelitu. Deci, me rogu de nou pentru strapunerea acestu proiectu de resolutiune la d. ministru alu culteloru, cu indrumarea, ca se proceda in intiesulu aceluia; ca-cu nu se pote contestã, ca Romanii de religiunea gr. cat., primindu in 1700 uniunea cu basereca Romei, au primitu numai patru puncte dogmatice, rezervandu-si apriatu de acì incolo sistemulu administrativu si legile baserecei orientali, si denegandu d'in totu adinsulu ori-ce alt'a, afara de cele patru puncte cunoscute.

Deci eu sum de parere ca, in urmarea uniunei mentiu-nate, implenirea proiectului nostru de resolutiune nu se pote refusa nece decatu (Aprobare).

Se tramete ministeriului respectivu.

Motiunea lui Csiky in privinti'a silentiului, ce ar' trebui se esiste in camera cu ocaziunea consultatoriloru, se reserva dietei venitorie.

Se cetesce proieptulu de conclusu in caus'a suscrietoriloru pronunciamentului.

Aloisiu Wlad. Eu consideru afacerea aceta de a mea si prin urmare mi-tienu de detorintia a dice cate-va cuvinte. Eu, onorata casa, nu me tienu de scol'a pronunciamentelor; am crescutu in scol'a constitutionale si de 25 de ani ambu pre acestu terenu, si d'in acesta cauza am condemnatu pronunciamentulu dupa aparerea lui in tote cercurile, in cari m'am infatisiatu. L'am condemnatu pentru ca sum convinsu, ca acei cari l'au suatuitu si i-au datu vietia, n'au tienutu in vedere nice interesele natiunei romane, nice a le respectiviloru suscrietori. Interesele natiunei romane nu, pentru ca prin pronunciamentele interesulu natiunei abi se pote ce-va aventã, de ora ce numai pre terenulu legalu si pre calea legelatiunei, prin colucrarea factoriloru legelatiunei se pote eluptã ce-va. Interesele respectiviloru nu le-a promovatu, pentru ca, precum se scie, li-a causatu multa amaretiune, persecutiune si spese.

Eu nu voiu se vorbescu in favorea pronunciamentului, inse ca omu alu dreptului si alu dreptatei mi-tienu de detorintia, onorata casa, a aretà momentulu justificativu, care se lupta pre langa suscrietorii pronunciamentului.

Binevoiti numai a luã in consideratiune desordenat'a stare politica ce a domnit in Transilvani'a cu deosebire de la a. 1848 pana in tempurile mai noue, pana la legea de uniune ce s'a promulgatu eri; ca-cu daca o veti considerã cu imparialitate si consciintia, li veti potè imputã respectiviloru, dara pietr'a condemnatiei nu o veti potè aruncã asupr'a loru cu anima leniscita.

Eu asiè dara propunu d'in parte-mi si respectivu me rogu de onorat'a casa si anume de onoratu ministriu, ca conformu prudintiei, care caracterizeza pre intregulu ministeriu si cu deosebire pre ministrulu presiedinte, pre carele eu lu-onorezu forte multu, se binevoiesca a recumendã gratiei Majestatei Sale sistarea investigatiunei ordinate contr'a suscrietoriloru pronunciamentului, respectivu a sistã tota procedur'a si a aruncã velulu uitarei preste tote cele intemplate innainte de sanctiunarea legi de uniune. (Aprobare).

Se cetesce proieptulu de conclusu alu lui Madarász si conseti in caus'a sistemului de aperare. — Madarász lu-spriginesce, sperandu, ca camer'a lu-va primi.

Csanády si-recumenda motiunea, in care propune a se indrumã guvernulu se respunda dispusetiuniloru legiloru d'in 1848.

C. Andrásy dechiara, ca guvernulu a corespunsu in tote legiloru d'in 1848.

Apoi se cetesce diferite motiuni si proiepte de legi, cari se voru decide in dieta venitoria.

Ernestu Simonyi fiindu recercatu d'in partea mai multoru cetatieni d'in Neoplant'a, roga pe ministrulu de interne, se respunda la interpelatiunile facute de una-di in caus'a destituirei consiliului comunalu d'in Neoplant'a si a arestarei cetatianului serbu Joanovics.

Ministrulu b. Wenckheim responde, ce a mai

respunsu de alta data si apromite, că cetatea Neoplant'a si-va redobândi nu preste multu dreptulu de autonomia.

Siedinti'a s'a inchisu la 7 1/2 ore.

Siedinti'a d'in 9. diecemvre a camerei reprezentative,

Presiedinte: Carolu Szentiványi, notari: Eméricu Csengery, Sandru Bujanovics, Petru Mihályi sic. Ladislau Raday.

Autenticandu-se protocoalele siedintieloru de eri, se cetesce actulu de denumire a ministrului Croatiei Colomanu Bedekovics, care ocupandu-si scaunulu ministerialu, fu salutatu cu „sê traésca!“

Csengery cetesce raportulu comisiunei esmise pentru a censurâ actele comtuali ale camerei, si se aproba; apoi se dispune a se dà cuestorului casei asolutoriulu.

C. Andrásy presinta casei legile despre espropriarea in teritoriulu cetatiloru Bud'a-Pest'a, despre cuponele inprumutului votatu cetatii Pest'a, despre prolongirea valorii puntului 69 alu art. 23. d'in 1868 pentru anul 1869, si publicandu-se, se trametu casei magnatiloru.

Notariulu casei magnatiloru aduce proieptele de lege despre canalulu Béga, despre lini'a Dombóvár-Zákány, primite de casa boeriloru.

Presiedintele: On. casa! Amu ajunsu la momentulu d'in urma alu sesiunei de trei ani. A aminti de tote lucrurile dietei nu se tiene de cadrulu unei vorbiri scurte de inchidere. Dara nu potu a nu aminti cateva date referitorie la raportele interne ale casei, a nu indegetâ la dfilele ei pline de bucuria, si in fine nu potu a nu aminti inbunetârea situatiunei.

Celu mai mare numeru alu membriloru verificati ai casei reprezentantiloru a fostu 429. Numerulu acestu-a s'a schimbatu dupa cum au intrevenu casuri de morte séu abdiceri; pentru raporte familiari si denumiri in oficiu au abdisu 97 de deputati, la alegere noua s'au supusu 42 de deputati d'intre cari 31 s'au realesu. De 18 colegi ni-a lipsitu mortea. Fie-li tierena usiora! Preste totu cas'a a tienutu CCCXXXVIII de siedintie publice si in aceste a pertratatu 3005 obiepte.

De multe dfile pline de bucuria avu parte cas'a reprezentantiloru. 18 fauru alu anulului trecutulu ni-a adusu restituirea constitutiunei si infintiarea ministeriului ungrescu respunsabilu d'in cerculu filorlu celoru mai eminenti ai patriei noastre.

Cea mai secura piatra fundamentala pentru liniscea natiunei, inaintarea oportuna si desvoltarea

poterei natiuniloru, este increderea si contielegerea între domnitori si natiuni. Sperarea acestoru-a a potentiatu bucuriele dfilei mari de la 8 iuliu. Aceste sperari s'au indeplinitu.

Diet'a a esperiatu cu bucuria, că între dorintiele susternute d'in partea natiunei si între voi'a maj. sale existe cea mai deplina armonia.

In memoria viua este diu'a 24 a lunei mai de curendu trecute, candu, in urm'a inpacatiunei facute, între Ungari'a si Croato-Slavoni'a, reprezentantii Croato-Slavoniiei s'au infatsiatu in acést'a casa. Memori'a acestei dfile pline de bucuria o va sustienê si istori'a.

Lucrulu principalu alu dietei l'a formatu cestiunea conplanarei afaceriloru comuni. In privinti'a acést'a dietei a avutu in aintea sa doi factori principali: una lege fundamentala scrisa si vointi'a natiunei, care a doritu inpacatiunea. Intre acesti doi factori a existatu armonia deplina; ambi au eschisu dispuestiunea unilaterală ca juna, care nu ducê la scopu.

In intelesulu acestoru doi factori s'a infintiatu XII articulu de lege, care asecura nedependinti'a Ungariei, care a intrudusu Ungari'a in sîrulu staturiloru nedependinti europene, unde departe de orice intentiune de estindere lucra ca factorulu sustinerei pazei europene, care este atâtu de necesaria.

Diet'a s'a ingrigitu atâtu de inaintarea spiretuala câtu si de cea materiala; in aceste legi bine padfite jace unu mare tesauru.

Multe mai suntu de facutu, ce e dreptu, inse pentru aceste este depusu fundamentulu, este aretata calea; pre acel'a se pote edificâ, pre acést'a se pote inaintâ. Cu tote aceste situatiunea patriei s'a inbunetâtitu multu, ce diferinti'a între presinte si trecutulu dovedesce mai chiaru. In privinti'a acést'a se deschide oratoriei unu terenu forte estinsu, dara nu pasiescu pre acestu terenu in aintea reprezentantiloru natiunei, că-ci ei cunoscu trecutulu si au creatu presintele. A fostu tempu, candu ei erâu cei mai ingrigitu de venitoriulu patriei, si acum potu parasi acést'a casa cu sentiementulu fericitoriu domniloru, că venitoriulu patriei noastre este depusu in manele natiunei.

Luandu-mi remasu bunu de la colegii mei deputati, dau espresiune unei dorintie si unei rogari; dorescu, ca binecventarea celui a totu puternicu sê ve urne in tote câile vietici, si me rogu, ca deca adese-ori între inpregiurari grele s'au intemplatu sminte intr'un'a séu alt'a, sê mi-iertati! (Aplause prolongite.)

Acum inchiaiamu ultim'a siedintia cu esprierea dorintiei: sê vieze maiestatiele loru regele si regin'a Ungariei, si sê vieze patri'a!

nisteriu. Junele satisfacû dorinti'a loru, si artistulu nostru in etate de siepte-spre-dieci ani fu numitu oficialu la ministeriu.

Inse anim'a lui ardenta nu potû legâ amiciu cu afacerile oficiale seci, spiritulu séu liberu se simtiâ incatusiatu in biroulu ministerialu, deci cerû voi'a mai mariloru séi, ca sê-lu absolve.

Dorinti'a lui se satisfacû, éra d'insulu numai decâtu plecâ la Parisu. Unu-spre-dieci ani petrecû Millo in metropolea civilizatiunii moderne. In acestu restempu n'a nutritu alta idea mai sublima in peptulu séu, decâtu studiulu teatralu; n'a avutu altu cugetu mai sacru, decâtu perfectiunandu-se necontentitu, sê se rentorea in patri'a sa, si sê dedice talentulu si studiulu séu in folosulu natiunii sale.

Trecura unu-spre-dieci ani si Millo se rentorce in patri'a sa, la Moldov'a, cu anima insufletita de unu viitoriu mai fericitu, si cu sufletulu incantatu de a potê concurge si d'insulu cu tote poterile sale la inaintarea si inflorirea artei teatrale între confratii de acel'a-si sange.

Curendu inse fu amagitu in aspiratiunile sale. Unchiulu séu erâ ministru, si prejudetiele obscure ce domniau in publiculu de atunce despre scena, le nutrea si d'insulu; ast-felu aceste prejudetie csagorate de ambitiunea si vanitatea sa boeresca nu-i permiteau de a vedê pe nepotulu séu — pe scena.

Junele artistu dara nu potû realisâ dorinti'a sa cea mai sublima. Totu ce potû face, fu, că cerû voi'a pentru directiunea teatralulu. Concesiunea directiunala i se dede, si Millo conduse doi ani de dile teatralu d'in Iasi, fâra ca sê fia imbracatu celu pucinu odata coturnulu scenei. Anim'a lui ardea de dorulu a pune si d'insulu talentulu séu in folosulu artelorlu, de multe ori erâ p'aci aproape sê braveze tote pretensiunile si ideele vane ale inaltului séu ruda, si sê anuncie intr'o di prim'a sa debutare.

In urma acést'a lupta in internulu séu se fini in favorulu aspiratiuniloru sale dulci. Amorul de arte invinse tote cele-lalte consideratiuni, si junole artistu defipse ser'a, in care avea sê pasiesca pentru prim'a-ora pe scen'a.

Mani'a si furi'a rudelorlu sale boeresci nu se pote descrie. D'insii incercara tote midilocelo spre a-lu instrainâ de la acést'a idea, dar' in urma necesindu, otarira a-lu compromite, ca astfelu sê-i stinga si cea mai de pe urma schintea in peptulu séu pentru teatru.

Intr'aceea terminulu representatiunii soi. Teatru lu erâ plinu de servitorii rudelorlu sale, cari conformu ordinatiunii

De ák multiemesce presiedintelu in numele camerei pentru osteneiele facute in tempu atâtu de indelungatu; asemenea multiemesce vice-presiedintiloru. Cu aceste diete inchiaandu-si siedintiele, membrii ei se despartu între eschiamatiuni de „sê traesca patri'a!“

Cuventarea deputatulu Miletics

tienuta in siedinti'a d'in 26 noemvre a casei represintantiloru (Urmare.)

Deca in acea dispuestiune a legii, prin care limb'a maioritatii cetatianiloru se declara oficiala, s'aru aflâ ore-care vatemare a libertatii individuale, personale, — n'aru fi ore mai mare vatemare, deca maioritatea corpulu represintativu, in contr'a vointiei maioritatii cetatianiloru, séu deca federatiunea diferiteloru minoritati in corpulu represintativu, in contr'a maioritatii relative a acestuiu corp, séu in contr'a maioritatii absolute séu relative a locuitoriloru, — aru alege un'a d'intre limbele, cari sunt in minoritate, séu alt'a, care nu e intrebuintata in municipiulu respectivu.

Dar' proieptulu comisiunei centrale nu concede nici alegerea; proieptulu dispune in modu imperativu, că in municipie limb'a magiara e oficiala, ér' celelalte limbe la dorinti'a unei-a d'in cinci parti potu fi numai limbe protocolarie; prin urmare acestu proieptu eschide posibilitatea, ca alte limbe sê fia oficiale in municipie si la tribunalele de prim'a instantia. Aici dara nici vointi'a locuitoriloru, nici a reprezentantiloru n'are valoare. Aici asiê numit'a egala indreptatire si-afâ marginea si inceta tocmai acolo, unde o cerca natiunalitatile nemagiare.

Acést'a dispuestiune se motiveza asiê: că acést'a o pretinde unitatea statulu, posibilitatea practica si oportunitatea guvernarei si a administratiunei publice, rapedimea si punctualitatea justitiei; cu inse voi'u aretâ, că tote aceste-a nu pretindu unitatea limbei oficiale, că proieptulu nostru nu vateama unitatea statulu, că dupa acestu proieptu practicitatea guvernarei si a administratiunei publice nu e neposibila, neoportuna, si nu numai nu eschide rapedimea si punctualitatea justitiei, ei d'in contra o promove.

Acum trecu la alu treile postulatu alu nostru, adeca la arondarea comitatelor. „Arondare!“ Acestu-a o infioratoriulu cuventu, cu care contrarii nostri agita opiniunea publica a natiunei magiare, si cu care infrica si pruncii d'in leganu, ca cu una mamuia. „Arondarea“, dîcu ei, e chiea dismembrarei tieriei, insu-si baronulu Eötvös se teme de ea: „că natiunalitatile nu s'aru opri la acést'a noua impartire tieriei ci s'aru nesui, a uni franturele natiunale cu natiunim consangene de preste fruntarie; acést'a aru trage dupa sine ruin'a statulu, si prin nou'a impartire nu numai s'aru laca legatur'a, care lega pre cetatiani de acést'a tieria, ci s'aru di

F O I S I O R A.

Mateiu Millo.

(s'a cetitu in siedinti'a de la 10 diecemvre a societâti Petru Maioru.)

— Vii asta-di la teatru?

— Nu potu, că-ci am multe ocupatiuni.

— Ce felu? Tu dora nu scii, că de sera Millo va joca in „Lipitoriele satelorlu d'in Moldov'a.“

— Joca Millo?

— Da.

— Apoi atunce mi-lasu tote lucrurile la o parte. Me ducu. Cum sê nu me ducu?

Acestu dialogu de la Bucuresci caracterizeza intr'unu modu escelinte efectulu celu grandiosu, ce-lu produce Millo pe scena. Creatiunile sale principale s'au reprezentatu de multe ori; nu e unu singuru omu in totu Bucurescii, carele sê nu le fia vediutu celu pucinu odata; totu-si candu afisiulu anuncia representatiunea vre-uneia, teatruulu celu mare devine pre mica pentru a potê cuprinde pe toti doritorii de a vedê pe celu mai celebru artistu alu scenei romane.

Am vediutu multi artisti mari, n'am cunoscutu inse neci unulu, carele sê aiba popularitate atâtu de mare ca Millo. Indata ce se ivesce pe scena, fâra vorbi unu singuru-singurelu cuventu, entusiasmulu publiculu erumpe in aplause entriatorie.

Si Millo e demnu de aceste aplause; d'insulu are multe merite la recunoscinti'a natiunii sale, si ca artistu si ca romanu.

D'insulu e, asiê dîcandu, creatoriulu picseloru natiunale; ingeniulu séu a formatu caractere originale romane pe scena, — indsiertu s'ar incercâ ori-cine sê le mai joca, debutarea sa ar' remanê numai o incercare mediocra, si ar' dovedî numai aceea, că scen'a romana posiede numai unu Millo, cu mortea carui-a s'ar sterge d'in repertoriulu teatralu tote rolurile sale admirabile, că-ci nu va mai fi cine sê le interpreteze.

E bine, de unde e acestu omu? unde si-a facutu studiiele? si cine i-a fostu invetiatoriulu? — intrebati dvostre.

Mateiu Millo, celebritatea scenei romane, fu nascutu in Moldov'a la anul 1813. Parintele séu erâ unu boieru de frunte si rudeniile sale ocupau posturi mari in tieria. Acesti-a doriau, ca si tenerulu Mateiu sê intre in atare postu la mi-

primele intimpinara cu fluerature zelulu tenerulu actoru. Inse partea sanetosa a publiculu nu pregetâ a protestâ in contra acestei demonstratiuni.

Acestu incidentu fatalu inse nu descuragiâ de felu vointi'a lui Millo. Parasi Moldov'a si trecu in Romani'a de d'incoco de Milcovu, unde mai antâiu joca intr'unu orasiu provincialu, ér' apoi nu peste multu lu-angagiara la teatru d'in Bucuresci, alu carui decore este pana in diu'a de asta-di.

In restempu de siepte-spre-dieci ani, pana in ver'a trecuta, Millo neci odata n'a jocat in atare teatru d'in Moldov'a.

In decursulu acestoru ani Millo mai de multe ori avu in manele sale directiunea teatrala, si amorulu séu pentru artelu-facû sê spesesca totâ averea sa in suma de doue-dieci si siece de mii de galbeni in folosulu teatruulu natiunale. Inse camera patriotica si natiunala d'in anul 1847, considerandu meritele acestui preotu alu Thaliei romane, i-a votatu in unanimitate o recompensa natiunala.

Asta-di Millo in etate de cinci-dieci si cinci de ani a ajunsu la culmea gloriei sale; numele lui e atâtu de cunoscutu in Romani'a, ca la Parisu, unde jocase cu succesu, — si e de toti stimatu, iubitu si admiratu.

In viet'i sa privata e omulu celu mai afabilu. Orele in cari me bucurai de ospitalitatea dsale mi-voru remanê nesterse in memori'a mea.

Sê ve mai spunu unu incidentu, care caracterisedia modesti'a acestuiu barbatu binemeritatu.

Avendu fericirea de a-i ceti prim'a mea comedia, dupa finitulu cetirei lu-intrebai, că ore cine va joca intr'ins'a rolulu principalu?

— Me voi'u incercâ eu, — respunsu d'insulu.

Va fi interesantu sê mai enaru si episodulu primu in viet'a teatrala a lui Millo.

Introducundu-se sub voda Sturza pentru prima-ora milit'a in Moldov'a, elevii d'intr'unu institutu de educatiune improvisara o piesa teatrala in onorea domnitoriulu.

In acést'a piesa copilarasca Millo joca rolulu unui soldatu, V. Alessandri representâ o copila, si M. Cogalniceanu joca asidere unu soldatu.

Asta-di unulu d'intre acesti trei copii e celu mai mare artistu teatralu, alu doile celu mai mare poetu si alu treile celu mai mare oratoru alu Romaniloru!

Ioșifu Vulcanu.

Romania.

Inaltimea S'a domnitoriului a adresatu dlui presiedinte alu consiliului ministriloru urmatoria scrisore autografa.

Domnule presiedinte,

Unu ministeriu, care cu demnitate urmeza o adeverata politica nationala, pote usioru castiga increderea tierii. Pentru acest'a am vedutu cu multamire, atatu eu catu si corpurile legiutorie, programa ce ati desvoltatu inaintea loru.

Inse, pe langa acest'a, spre a intemeia fericirea si marirea patriei nostre, este de neaperala trebuintia, ca tote elementele ce compunu Statulu se se intrunesc a lucra cu abnegatiune pentru Tronu si Patria: astu-felu se va pune unu capetu pentru totu-deun'a desbinariloru ce mai existu; astufelu, precum am mai dis'o la o alta ocaziune, vomu privi trecutul numai spre a vedea faptele cele gloriose ale strabuniloru nostri, era in presiete si viitoriu vomu lucra numai pentru binele si fericirea tierii.

Cu acest'a ocaziune sentu asemenea trebuint'a de a esprime deplin'a mea multamire d'ale si colegiloru d-tale, pentru ca ati primitu greu'a sarcina a afaceriloru cu cea mai mare grabnicie si devotamentu. Acest'a me si face a crede, ca si in viitoriu dvostru veti lucra la inlaturarea dificultatiloru ce ar' preintempina inca realizarea dorintiei celei mai viue a animei mele, care este de a stabili concordia intre toti fiii patriei si de a stringe impregiurulu Tronului tote capacitatele tierii.

Findu de mai nainte convinsu, ca ve veti mentine pe calea ce-ati insemnatu, ve potu asecura ca sprijinulu meu nu ve va lipsi nici o data. Spre acestu sfersitu dorescu a presida catu mai desu consiliulu dvostru, spre a pota da o mai puternica impulsione toturor afaceriloru relative la interesele Statului, si spre a ve dovedi increderea si buna-vointia mea.

Primescu, domnule presiedinte, asecurarea inaltei mele consideratiuni.

CAROLU.

1868, noemvre 21.

Proieptu de respunsu alu camerei deputatiloru la adresa tronului

Mari'a Ta!

De cate ori ne este datu sa aducemu Mariei Tale cuvinte de iubire si de devotamentu, avemu consciintia ca, fideli interpreti ai natiunii, exprimamu simtimate adencu inradacinate in anitele tuturor Romaniloru.

Si cumu pote fi altu-felu, candu pe fia-care di ni dovedesci c'aducendu pe Tronu virtutile si traditiunile unei glorios familie, Mari'a Ta scii, cu anima de Romanu si c'o vointia neclintita, se conduci natiunea pe calea adeveratelu ei aspiratiuni.

Indreptandu, plini de recunoscintia, multamirile nostre catra ceru pentru protectiunea ce a intinsu si in anulu acest'a asup'a tierii facendu se domnesca pacea si abundanta intre noi, suntemu fericiti, ca potemu se constatamu, impreuna cu Mari'a Ta, starea de desvoltare in care se afla tote ramurile activitatii nationale; suntemu fericiti ca potemu constata cu o legitima mandria nobil'a emulatiune cu care natiunea se silescu a dobandi loculu ce-i este desemnatu de Providentia intre cele-lalte natiuni.

O deplina armonia intre reprezentatiune si guvernulu Mariei Tale a asicurat regulatulu mersu alu administratiunii in cursulu anului. Potemu esprime sperantia nostra ca acesta armonia va continua a subsiste si in sesiunea actuala, ca-cu Adunarea a luat actul de declaratiunile noului ministeriu.

Fagadim Mariei Tale ca vomu pune tota staurintia nostra pentru a vota la tempu budgetulu Statului pentru anulu viitoru. Resultatele exercitiului anului trecut, care s'a inchiaiatu cu unu escedinte insemnatu, desvoltarea regulata ce se constata in tote ramurile venituriloru, simtitele ce a pusu comisiunea Adunarii, in intelegere cu guvernulu Mariei Tale, a face tote economiele potuiciose in partea cheltuieliloru, ne dau incredintia, ca vomu pota presinta unu budgetu echilibratu in tote partile sale; si deca consideramu midilocele priu care s'a asicurat stingerea detoriei publice, potemu fi sicuri ca in curendu starea nostra financiara va fi d'in cele mai prospere.

Cu dreptu cuventu dar' Mari'a Ta esprime prevederea, ca vomu pota face onore angajamintelor luate de regimelu trecut in privintia monastiriloru d'ise inchinate, fara a ave recursu la unu imprumutu. Concursulu nostru este asicurat guvernulu Mariei Tale pentru definitiv'a regulare a acestei cestiuni. Vomu fi fericiti, Mari'a Ta, candu starea financiaru nostre ne voru permite a consacra midiloce mai mari decatu acumu la splendorea Biserice si la desvoltarea instructiunii, si mai alesu la inmultirea scoleloru primarie in comunele rurale.

Vorbindu de Biserica si de instructiune este o detoria pentru noi a spune Mariei Tale, catu de aden-

ca este recunoscintia poporului pentru piosele simtimate cu care ai venitu in ajutoriu la reedificarea si restaurarea atatoru sante locasiuri si institutiuni de bine-faceri. Darulu ce ai facutu caseloru primarie d'in intre'g'a tiera, a miscatu adencu anitele toturor parintiloru, carii voru invetia pe copiii loru se binecuvinteze numele Mariei Tale.

Justitia, obiectulu inaltei sollicitudini a Mariei Tale, este si acea alu ingrijirii nostre de tote d'file. Prin asediarea Curtiloru de jurati pe la districte si prin inmultirea judecatoriloru de pace, justitia s'a pusu la indeman'a justiciabililoru. Vomu cautu, impreuna cu guvernulu Mariei Tale, ca prin noue reforme si garantii de moralitate si de sciintia, se asicuramu independintia magistraturii.

Bunele rezultate ce au datu legea caliloru districtuale le amu constatatu si noi, si suntemu fericiti ca potemu depune inaintea Mariei Tale omagiuri de recunoscintia pentru inalta si energie'a sollicitudine cu care Mari'a Ta ai datu impulsione lucrarei caliloru de comunicare. Seimu inca ca fara august'ati influentia asup'a capitaluriloru d'in Europa, multu tempu inca amu fi acceptatu inceperea constructiunii caliloru ferate. Daca vomu pota in anulu acest'a realisa si a dou'a mare necesitate sociale, de la care aterna viitorulu comeruluiu nostru nationalu, alu agriculturii si alu industriei, adeca institutiele de creditu, Domni'a Mariei Tale va fi deja ilustrata.

Mari'a Ta! Nu vomu cruti nici unu sacrificiu pentru organizarea ostirii. Ea este draga natiunii: ea i aduce aminte gloria strabuna si poti conta pe d'insa. Dorintia Romaniei este d'a pota pasi in pace pe calea progresului si a desvoltarii sale, deca inse ar' sfia cine-va tratatele ce asta-di ne servescu de scutu, poti fi incredintiatu Mari'a Ta, ca in facia unei navaliri, ostire si natiune voru inconjura tronulu si ori ce Romanu va fi unu ostanu vitazu sub comand'a junelui seu suveranu pentru apanarea caminului, ce asta-di lu-posede, si a Patriei, ce asta-di este libera.

Vorbindu de Romania libera, se ne fia permis, pre Inaltiate Domne, se dechiaramu nescersa a nostra recunoscintia pentru puterile ce prin tratatulu de la Paris au recunoscutu ca facendu parte d'in dreptulu publicu european vechiele nostre tratate cu Inalta Porta. Multamim asemene guvernulu Mariei Tale ca a implinitu cu scrupulositate indetoriunile ce ne suntu impuse prin tratate, ca-cu numai astu-felu potemu pretinde la rendulu nostru ca ele se fia strictu oservate si in privintia nostra.

Natiunea, Mari'a Ta, va primi cu satisfacere Conventiunile ce guvernulu Mariei Tale a inchiaiatu, si cele ce cauta se inchiaia cu puterile straine si cari au se inlesnesca si se intaresca relatiunile nostre reciproce. Suntemu asemene sicuri, ca in curendu se voru inchiaia si Conventiunile ce au se puna capetu juridictiunii consularie, ca-cu avemu credintia, ca spiritulu de ecitate si de dreptate alu poteriloru garantile va face a nu mai pretinde a se exercita in Romania nisce drepturi ce suntu contrarie autonomiei nostre si infirma chiaru neutralitatea ce ne este asicurata.

Mari'a Ta d'in inaltimea Tronului ne ai disu ca zizania se nu intre intre noi, celu putfnu in ceea ce privescu Patri'a si Tronulu.

Speramu, ca unanimele si intusiastele aclamari cu care Adunarea a respunsu in momentu la apelulu Mariei Tale, Te-a incredintitu, ca ai atinsu cord'a cea mai simtibila a animei fia-carui romanu. Nu ne potemu indoi ca Mari'a Ta esti convinsu, ca deca intr'unu Statu liberu, si liberu in tota puterea cuventulu precumu este alu nostru, se audu une-ori voci discordanti; deca guvernulu i trebuie mai multa inteligentia, mai multu tactu, si i se cere mai multa ostenea de catu intr'unu statu despoticu, spre a conduce tote interesele, tote pasiunile, si tote aspirarile ce se gasescu fara nici o pedica aruncate in actiunea desvoltarii loru, elu are inse si imensulu avantajiu alu securantiei. Intr'unu statu liberu, in Romania, Tronulu Mariei Tale are temel'a sa in anim'a fia-carui romanu si Patri'a sute de mii de apanatori, plini d'ace'a energia si inteligentia ce nu se desvolta si nu se lumineza de catu la sorele libertatii.

Se traiescu Mari'a Ta, si se te indiescu Domnediu si in Moscentorii Mariei Tale, pe carii natiunea i accepta cu ardore. Se Traiescu Romania!

(Romanulu.)

Varietati.

* * (Cetimu in „Amvonulu“ redigeatu de dlui Iustinu Pop-fu.) Decisu, a continua publicarea „Amvonulu“ si pe anulu venitoriu, suscrisulu venu a escrie alu treile premiu, de asta data de 6, adeca siese galbeni pentru cea mai buna predica pe ori-care d'in dominecele si serbatorile lunei lui martiu si aprile an. 1869 dupa calendariulu nostru basericescu.

La judecarea premiului vomu urma procedur'a observata la premiulu alu doile; adeca: cele mai bune d'intre operatele concurende se voru publica in „Amvonulu“ fara nume;

in manele partiloru singuratece si mediu-loculu, de a si-realisa nesuintiele.

Eu d'in contra credu, oã „arondarea comitatelor“ e tocmai remediul, ca prin tinenturi intrege se nu se nasca nesuintie, ca pentru salvarea natiunalitatii loru se se unesca cu natiunile consangene de preste fruntarie, si prin acest'a se dismembre statulu; tocmai atunci, candu fia-care natiunalitate d'in Ungari'a si-afila in municipie focariile si fortareti'a, d'in care si-pote apana natiunalitatea si libertatea constitutionala, — tocmai atunci se va intari legatur'a, ce i-lega de patri'a comuna, si acest'a va fi mai multu o putere atragatoria pentru natiunile de preste fruntarie, cari, de esemplu, sunt espuse apusului seu nordulu, de catu motivu ca se se arunce in cursele pericolulu de preste fruntarie. Ore magiarii n'au respunsu centralistiloru austriaci, cari prin centralisatiune voia a le insufla iubire catra patriotismulu austriacu, — ore nu li-au respunsu, ca acesta iubire va fi mai mare, deca pre langa patriotismulu generalu se va lasa fia-carui si patriotismulu parteculariu pentru patri'a propria, — si ce aru strica Ungariei, deca natiunalitatele diferinte aru castiga unu foculariu pentru natiunalitatea loru, nu in mesura provinciala, ci municipala. Cantonele elvetiane nu staruescu a se uni cu natiunea loru, de si aceste natiuni sunt mai mari si mai insemnate; libertatea constitutionala e pentru d'insele una legatura mai tare, de catu unitatea limbei. Asi aru fi si in Ungari'a.

Dar' ce va fi atunci, candu serbulu, romanulu, slovaculu si asi mai departe, s'aru senti strainu la foculariulu seu propriu? Acest'a o concredu apretiuirei barbatiloru magiari de statu.

Ca garantia pentru natiunalitatea nostra si remediul in contr'a dismembrarei Ungariei noi dorimu „natiunalizarea“ comitatelor, si ca municipieloru se li se dee caracterulu natiunalitatii precumpentorie fara desnatiunalizarea minoritatii, la acest'a inse arondarea comitatelor e numai corolariu, seu mai mai bine d'icendu „modus applicationis.“ Acest'a sta insu-si in interesulu administratiunii publice si a economiei statului. Sunt mai multe comitate mai mici, cari aru trebui intrunite cu altele, asi de esemplu comitatele mestecate: Crasn'a, Ugoc'a, Hontu, Solnoculu de mediu-locu, Ungu, si comitatele omogene: Torn'a, Arv'a, Strigoniulu, Liptovi'a, Mosioniu, Zarandu; sunt era-si mai multe, cari sunt atatu de mari, in catu aru trebui impartite, de esemplu comitatulu Baciu, care nainte de 1802 a si fostu impartitu, comitatulu Bihariei, Torontalulu si altele.

De-ora-ce acest'a o pretindu respectele administratiunii publice si ale economiei, pentru ce nu s'aru pota lua in consideratiune si natiunalitatele, tocmai in interesulu administratiunii mai usiore si mai rapedi. Deca inse arondarea comitatelor, ca postulatulu alu natiunalitatiloru, e atatu de ingrozitoru, atunci s'aru pota enuntia prin unu conclusu separatu, ca la arondarea comitatelor d'in respectulu administratiunii publice si alu economiei se voru lua in consideratiune si natiunalitatele. Altcum arondarea comitatelor numai atunci aru pota fi de folosu natiunalitatiloru, deca s'aru primi principiulu nostru principalu, conformu carui-a: „acea limba e oficiala, care e limba maioritatii.“ Deca s'aru primi acestu principiu, atunci si fara arondarea comitatelor s'aru afla locuri, in cari limba natiunalitatiloru nemagiare aru fi oficiala, er' noi serbii si asi ne sustienemu drepturile nostre istorice; — dar' tocmai acestu-a e lucrulu capitalu, ca fratii nostri de natiunalitate magiara nu vreu se primescu postulatulu nostru, si ca naintea lumei noi se fimu lupii si ei miei, striga: „arondare, arondare!“ — ca candu postulatulu nostru n'aru cuprinde altu ce-va, ce pote ave valere si fara arondare, dar' ce ni-se denega.

(Va urma.)

Opretiu, in 7 dicemvre 1868.

Onorata Redactiune! Europa, seu mai bine interesele timpurarie ale unoru parti d'in Europa, mai cu sema apusena, se paru a tinea partea domnirii nevatemate a Muhamedanismulu; dara aduca-si a minte si iee bine in sema, cum ca fia-care religiune intiparescu tierii, care o locuescu seu o posedu credintiosii acelei religiuni, unu caracteru deosebitu.

Urmarii numai caile Muhamedaniloru, dominatiunea loru s'a latitu in felurite tempuri de la India prin tota Asia in coce, preste marginile Africe de media-nopte in colo pana la marginea marei apusene, ba si intru unu tinentu mare si forte frumosu alu Europei. Au nu diace acesta parte immensa a continentulu lovita de unu blastemu nemarginitu? Au dora nu este in ea stirpita tota cultur'a, carea in tempulu paganismulu si mai tardiu alu crestianismulu infloriã atatu de frumosu in acele locuri romantice? Tote acele tinenturi nenorocite, subjugate de Muhamedani, au primitu fati'a crudulu profetu de la Mecca, — ele s'au prefacutu in unu desertu selbatecu! Si acesta nenorocita stare a unoru milioane de omeni crestini e suferita intru unu tempu, in care poporele nu se sfiescu a se numi civilizate, si a pretinde ca se nevoiescu pentru institutiuni umane!

Se pare, ca libertatea au devenitu numai vorba gola pentru Europa civilizata, care voiescu a sustiene una asemenea stare in Orientu.

Niculau Georgiu,

pastoru suff. rusescu in Galiti'a, dara Romanu.

si apoi barbati competinti d'in diverse provincie romane, rogati la acest'a anume d'in partea redactiunii, voru judeca, care merita a fi premiata d'in cele concursuri si publicate?!

Cu privire la terminulu tramiterii prediceloru concursuali observâmu, că cei cari voru voi a concurge cu predice pe lun'a martiu, se si-strapuna operatele nesmintitu pana in capetulu lunei lui ianuaru 1869 stil. nou. Era predicele destinate pentru lun'a lui aprilu, se ni se strapuna celu multu pana in capetulu lunei lui fauru 1869 stil. nou.

Pote concurgo fia-cine d'in cinulu clericale.

Red. „Amvonului.“

*(Bibliografia). Ne luâmu voia a reflecta pe amicii istoriei nationale, cum că tom. III. d'in Archiv'a istorica a Romaniei de B. Petriceicu-Hajdeu inca se afla in manile publicului si cuprinde in partea sa cea mai mare documente retrate in un'a séu alt'a d'in limbele slave, incependu de la 1466 inainte. Despre planulu acestei archive citimu in prefati'a tomului III. acestea :

„Dupa planulu, ce si-a formulatu deocamdata redactiunea, in acestu alu treilea anu alu asistentiei sale, „Archiv'a Istorică“ va publicâ mai cu deosebire diferite acte si relatii slavone, importante pentru trecutul Romanilor si necunoscute pana acumu istoriciloru nostri: in acestu modu ea nu va mai face, ca pana acum, unu foliu de concurentia altoru publicatiuni de acestu genu, ocupate cu reproducerea acteloru si relatiunileru, scrise in limbele occidentale, a caroru cunoscintia e mai respandita.

Documintele de acest'a ultima specia, precum acele latine, italiene, germane, franceze, etc., ne voru servi numai intr'unu modu secundariu, adeca intru câtu ele voru potè fi necesarie pentru a ilustra prin notitie obscuritatea séu ambiguitatea documinteloru celoru scrise in diferite dialecte slave si cari voru formâ in sa-si bazea publicatiunei.

Pe de alta parte de si camer'a legislativa, afara de „Archiv'a Istorică“, mai prevede si o alta publicatiune oficiala, menita a dà la lumina in specie documintele adunate si conservate in arhivele statului, totu-si pana a se potè realizâ dorit'a prevedere, onor. ministeriu alu instructiunei publice, spre a nu se pierde unu timpu pretiosu, binevoi a acordâ acest'a placuta sarcina totu redactiunei nostre, autorisandu-ne a alege si a publicâ d'in arhivele archiveloru statului documintele cele mai interesante, atâtu slave, precum si romane si a mai complectâ acest'a mina dupa potintia prin alte documinte inedite, ce se voru gasi in posesiunea particulariloru.

Astu-feliu tomulu alu 3-lea alu „Arhivele Istorică“, in urm'a intielegerei cu onor. ministeriu alu instructiunei publice, care pune tota bunavointi'a posibila pentru prosperarea acestei publicatiuni, va cuprinde :

Documinte romane inedite si totu felulu de acte si relatii slave, nepublicate séu netraduse pana acum'a in limb'a romana, importante pentru trecutul nationalu, si cari dupa trebuintia voru fi insocite de comentarie, prefatiuni séu note.

Bucuresci, 20 aprilu 1867.

(„Trans.“)

B. Petriceicu-Hajdeu.

*(Baronulu Franciscu Nopcea,) romanu de origine, e denumitu intendantu supremu alu maiestatii sale imperatesci.

*(Episcopulu rom. gr. cat. de Gherla dr. Ioane Vancica au trecut alalta eri pre aici la Vien'a, unde la nunciulu

apostolicu are sé-si regule die lucrulu numerei sale de Arciepiscopeu de Alb'a-Iuli'a.

(Numiri cu redicat'a.) Se dice că pana la anulu nou au sé urmedie o multime de numiri de functionari noi, intr'altele Curi'a reg. vre o siese romani, intre cari si D. Al. Wladu, asemenea unu comite supremu (prefectu) romanu in comitatulu Huniadiorei, — mai de parte D. Szende comitele supr. actualu alu Aradului, se va transpune in calitatu de secretariu de statu la cutare ministeriu, era in loculu lui Nicol. Ujfalusi; la cetatea de Petra dora D. Dem. Ionescu, despre care inse se vorbesce că are sé fie adusu la curia dupa alta versiune sé fie pusu la pensiune, — la Zarandu unu comite supr. magiaru, — Esc. sa D. Vas. Popu, la pensiune, DD. Angyal si Ládny cari figuredia ca romani la septemviratu, remanu in functiune, asemenea DD. Sim. Popoviciu si Gozsdu, era D. sept. Teod. Serbu are sé fie pensiunatu d'in caus'a betranetieloru si a sanetâti.

*(Episcopulu catol. de ritulu latinu) la Oradea-mare in loculu lui Szaniszló, carele ceru demisiunea sa d'in caus'a struncinatei sanetâti, e numitu episcopulu titulariu D. Lipovniczky.

*(Unu ce ne mai pomenitu in anelele unui statu civil-satu). De la restituirea constitutiunei magiare meseri'a hotiloru in Ungari'a au luat unu aventu, pre cum nu mai afâmu nici intr'una tiera a Europei. Caruti'a postei nu si-mai pote continua cursulu, fâra de a fi oprita si jafuita de lotri; in urmarea acest'a ministrulu de interne a facutu una dispusitiune forte geniala, adeca a intreruptu comunicatiunea postală, si asiè de acum inainte adresatii voru fi numai avisati prin unu curieru, că la cutare statiune postală este depusa pentru d'insii una pacheta cu bani; respectivii dara sunt provocati a si-procurâ tramiterile competinti pre cale privată. Dnulu ministru de siguru a ratiunatu, că e mai cu cale sé fia jafuitu unu omu privatu, de câtu bunulu statului.

*(O noua dovèda despre securitatea publica in Ungari'a constitutiunala.) In 9 a l. c. noptea una banda mare de hoti, radicandu sinele de pre line'a ferata d'intro Félégyháza si Pusztá-Péteri, atacara cu arm'a locomotivulu impedecatu in mersulu séu. Inpuscara de cate-va ori, apoi agrediară clas'a, in care credeau a aflâ sarcinele postali; inse d'in norocire erâu intr'unu vagonu câti-va soldati venatori, cari cu câte-va glontie inprasciară pro ospetii fatali, cari credeau a stâ in fati'a unei trupe insemnate de soldati. — Vieti'a si averea in Ungari'a constitutiunala este amenintata pre totu momentulu; diu'a pre la amedi esti espusu pericolulu, chiaru si in cetati in modilocuulu politiei; — astu-felu unu juelieru d'in Pest'a, in dilele trecute, la amedi fu agrediatu in bolt'a propria, si numai putienu lipsi, că glontiulu ce i s'a adresatu, nu l'a tramesu d'intro cei viui. — Nu seimu cum se intrebuintièza imprumutul celu de 100 mii, votatu pentru stirpirea hotiloru.

*(Ministrulu Croatiei.) Colomanu Bedekovics, fostu administratoru de comite supremu in Croatia, este denumitu ministru fara portfoiu pentru regatul croatu. — Èr baronulu Levinu Rauch este banulu Croatiei.

*(Renumitul medicu si profesoru la universitatea pestana) Ionu B. Balassa repausâ in etate de 54 ani (in alu 25-le anu alu profesurei sale) in 9 a l. c. la 5 ore demaneti'a in

unu morbu internu (typhlitis). — Perdere mare pentru facultatea medico-chirurgica.

Sciri electrice.

Parisu, 9 diecemvre. „France“ respunde diuarului prusianu „Spener'sche Ztg“, si dice, că acest'a foia represinta numai gresielele partidei de resboiu, care refusa sistematice ori-ce transactiune rationala si provoca fâra causa susceptibilitati. Unu patriotismu falsu aru provocâ lupt'a, pre care barbati de statu ai toturoru tiereloru se silesco in modu loialu a-o incungirâ.

Vien'a, 11 diecemvre. „Neue fr. Presse“ scrie, că ministrulu comunu de finantie, baronulu Becke, e desemnatu ca represintante alu Austriei in Constantinopolea, baronulu Prokesch se va duce in asemenea calitate la Petruburgu, séu se va pensiunâ.

Belgradu, 11 diecemvre. Consululu italianu Scovasso si-a predatu literele de rechemare si a plecatu insotitu de consululu austriacu si francesu pana la Sâmlinu.

Parisu, 12 dec. „France“ deeri anuncia: Dupa tote semnele se pote sperâ, că pana la terminulu ultimatului, conflictulu greco-turcescu se va deslegâ pre calea tratatiloru.

Atena, 12 dec. Pre langa tote represintatiunile urginti a le poteriloru garanti, precum si a Austriei si Italiei, guvernulu grecescu totu-si nu cede pretensiuniloru guvernulu turcescu. Representantele Photiades se gata de cale.

Berlinu, 12 dec. „Kreuztg“, vorbindu intr'unu articulu despre statusquo ce poterile au garantatu pentru Germani'a, dice: Este securu, că Germani'a nu va suferi neci o ingerintia straina; voidu a pastrâ pacea poterile ar' face mai bine daca ar' pune capetu sumutiariloru cari vinu d'in o parte anumita.

Bucuresci, 10 dec. Camer'a a aprobatu conventiunea postală facuta cu Austri'a si cu confederatiunea nordica germana.

Bucuresci, 11 dec. In siedinti'a de asta-di ministrulu presedinte a respunsu la interpelatiunea facuta in privinti'a bandeloru bulgare si a dîsu: Guvernulu de acum nu le apera, pentru că nu se simte chiamatu a face politica, ci mai multu a se ocupâ cu administratiunea buna.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALEXANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem.	si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „	„ 10 „ 51 „ „
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „ diu'a,	„ 1 „ 54 „ nôptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m.	„ 6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „	„ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ nôptea,	2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem.	„ 7 „ 47 „ „
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „ *)	
„ Besseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „	
Sosescu in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „	

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Besseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „
„ Jasenov'a	„ 7 „ 6 „ „
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ nôptea „ 12 „ 53 „ diu'a
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nôpt.
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Sosescu in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „

Jasenov'a-Oraviti'a.

De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „
Sosescu in Oraviti'a	la 10 „ 57 „ „

Oraviti'a-Jasenov'a.

De la Oraviti'a	pleca la 4 ore — minute dupa médiadi.
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „
Sosescu in Jasenov'a	la 6 „ — „ „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute séra.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „ dup. méd.
Sosescu in Orade	la 4 „ 38 „ „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosescu la 3 ore dupa médiadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Orade	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
Sosescu in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ séra
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Araçu.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „
„ Szolnoca	„ 11 „ 2 „ „
Sosescu in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Solnocu	„ 4 „ 22 „ dupa médiadi.
Sosescu in Czegléd	la 5 „ 38 „ „
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca la 8 ore 30 minute sér'a
„ Salzburg	„ 1 „ — nôptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „
Sosescu in Paris	la 5 „ — demaneti'a

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ sér'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ nôptea.
Sosescu in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea posteloru.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa médiadi, sosescu in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa médiadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
 Clusiu la Orade pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosescu in Orade la 6 ore 40 minute demaneti'a.
 Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 6 ore sér'a, sosescu in Sibii la 2 ore 15 minute nôptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
 Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore sér'a, sosescu in Aradu la 1 ora 45 min. noptea.
 Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. sosescu in Sibii la 1 ora 30 min. dupa médiadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
 Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosescu in Temisior'a la 7 ore 40 minute sér'a.
 Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, sosescu in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, cost'a 14 fl. 98 cr.
 Orsiova la Temisior'a pleca domineca' marti-a, mercuri-a si vineric-a la 6 ore sér'a, sosescu in Temisior'a la 6 ore sér'a in diu'a urmatória.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. sosescu in A. la 11 ore 45 minute diu'a
 Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
 Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa médiadi, sosescu la 7 ore 45 minute sér'a.
 Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. sosescu la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
 Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosescu la 11 ore 50 min. diu'a.
 Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosescu la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
 Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore sér'a, sosescu la 9 amean.
 Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore sér'a, sosescu la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
 Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. sosescu la 2 ore 35 min. noptea.